

Notitie AML-pakket

Deze notitie, gestructureerd in tien genummerde paragrafen, dient om u op hoofdlijnen te informeren over de kernverplichtingen uit het AML-pakket, dat op 10 juli 2027 in werking treedt en in de plaats zal komen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

1. Wat is het AML-pakket?

Dit pakket bestaat uit twee Europese verordeningen met directe werking en een richtlijn:

- AMLR (2024/1624): anti-witwasverplichtingen voor meldingsplichtige entiteiten
- AMLAR (2024/1620): oprichting Europese anti-witwasautoriteit
- AMLD6 (2024/1640): zesde anti-witwasrichtlijn; wordt geïmplementeerd d.m.v. de Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Iwt).
- Wwft wordt ingetrokken.

Meldingsplichtige entiteiten (waaronder notarissen, accountants en administratiekantoren) dienen het AML-pakket in hun werk in te passen voordat het AML-pakket in werking treedt.

2. Anti-witwasverplichtingen (AMLR)

De anti-witwasverplichtingen zijn vastgelegd in de AMLR; nadere invulling daarvan gebeurt door de Europese toezichthouder AMLA door middel van het opstellen van lagere regelgeving: technische reguleringsnormen ('RTS') en technische uitvoeringsnormen ('ITS') en richtlijnen ('GL'). Ook kan AMLA aanbevelingen ('REC') opstellen. Om de hiërarchie in wet- en regelgeving te onderstrepen wordt ook wel gesproken over drie 'levels'. De AMLR is level 1, 'RTS' en 'ITS' vormen samen level 2, en 'GL' is level 3.

Belangrijke anti-witwasverplichtingen zijn:

- Interne gedragslijnen, procedures en controles, risicobeoordeling en personeel
- Cliëntenonderzoek
- Meldingsplicht

3. Interne gedragslijnen, procedures en controles

Artikel 9 AMLR: Meldingsplichtige entiteiten moeten beschikken over gedragslijnen, procedures en controles om de naleving van de verordening te waarborgen, met het oog op:

- Beperken risico's van witwassen en terrorismefinanciering;
- Naleven van sanctieregels.

Deze gedragslijnen, procedures en controles moeten evenredig zijn aan de aard van de bedrijfsactiviteiten en de omvang van de meldingsplichtige entiteiten. En zij zien onder meer op de uitvoering en actualisering van de bedrijfsbrede risicobeoordeling, het cliëntenonderzoek, de meldingsplicht, de bewaarplicht, de opleiding van de medewerkers en op interne controles en een onafhankelijke (interne of externe) auditfunctie.

Elementen die van belang zijn om de (in verband met de evenredigheid geldende) reikwijdte van de verplichtingen vast te stellen, worden door AMLA uitgewerkt in 'GL' 9(4).

4. Bedrijfsbrede risicobeoordeling

Artikel 10 AMLR: Meldingsplichtige entiteiten nemen (aan de aard van hun bedrijfsactiviteiten en hun omvang evenredige) passende maatregelen om risico's op witwassen, financiering van terrorisme en niet-uitvoering of ontduiking van sancties te inventariseren. Dit moet worden gedocumenteerd. Diverse uitgewerkte variabelen dienen in die afweging te worden betrokken (o.a. cliënt-, product-, dienst- of transactiegebonden risicofactoren).

Minimumvereisten waaraan de bedrijfsbrede risicobeoordeling moet voldoen worden door AMLA uitgewerkt in 'GL' 10(4).

5. Personeel

Artikel 11: Aanstellen 'nalevingsmanager' en 'nalevingsfunctionaris'.

De nalevingsmanager is als leidinggevende verantwoordelijk voor overeenstemming tussen de interne gedragslijnen, procedures en controles enerzijds en de risico's anderzijds. En voor de toepassing daarvan, waarvoor hij personele en materiële middelen dient uit te trekken.

De nalevingsfunctionaris is verantwoordelijk is voor de dagelijkse werking van gedragslijnen, geldt als contactpunt voor autoriteiten en is verantwoordelijk voor het melden.

Beide functies mogen gecombineerd worden als de aard van de activiteiten en omvang van de meldingsplichtige entiteit dat rechtvaardigen. En natuurlijk ook bij een eenmanszaak.

Artikel 12: medewerkers dienen kennis te hebben van de vereisten en daartoe permanente opleidingsprogramma's te volgen.

6. Cliëntenonderzoek

Wanneer cliëntenonderzoek?

Artikel 19: Wanneer cliëntenonderzoek? Onder andere bij (a) aangaan van een zakelijke relatie, (b) uitvoering van een occasionele transactie van 10 000 EUR of meer in één verrichting of in onderling samenhangende transacties, (c) bij deelnemen aan oprichting of overdracht van een juridische entiteit, (d) bij een vermoeden van witwassen, (e) bij twijfel aan klantgegevens of (f) twijfel of persoon klant is of twijfel aan de machtiging.

Criteria voor identificeren van zakelijke relaties, occasionele transacties en onderling samenhangende transacties worden door AMLA uitgewerkt in 'RTS' 19(9), welke reeds ter consultatie is gepubliceerd.

Wat houdt cliëntenonderzoek in?

Artikel 20 lid 1 noemt de cliëntenonderzoekmaatregelen:

- a) cliënt identificeren en identiteit verifiëren
- b) UBO identificeren en redelijke maatregelen om identiteit te verifiëren; inzicht in eigendoms- en zeggenschapsstructuur (UBO-begrip wijzigt van 'meer dan 25%' naar '25% of meer', Hoofdstuk IV)
- c) doel een aard zakelijke relatie of occasionele transacties vaststellen
- d) nagaan of de client / UBO onderworpen is aan sancties;
- e) informatie verkrijgen over aard van activiteiten cliënt
- f) doorlopende monitoring
- g) vaststellen als er een PEP is
- h) transactie/activiteit namens andere persoon, dan die ook identificeren/verifiëren

g) gemachtigde, dan machtiging checken/identificeren/verifiëren

De reikwijdte van deze maatregelen wordt bepaald door middel van een individuele risico-analyse, rekening houdend met o.m. de bedrijfsbrede risicobeoordeling en risicovariabelen die door AMLA bij 'RTS' 20(3) zullen worden vastgesteld.

Bij vaststellen van verlaagd risico volgen vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen (art. 33)

Bij vaststellen van verhoogd risico volgen verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen (art. 34)

Wanneer het niet lukt cliëntenonderzoeksmaatregelen toe te passen, mag de meldingsplichtige entiteit de transactie niet uitvoeren of geen zakelijke relatie aangaan, dient zij een bestaande relatie te beëindigen en moet zij overwegen de meldingsplicht te vervullen (artikel 21 lid 1).

Cliëntenonderzoeksmaatregelen moeten worden gedocumenteerd met onder meer besluiten, bewijsstukken en motiveringen (art. 21 lid 3)

Vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen

Artikel 33: Wanneer de zakelijke relatie of occasionele transactie een laag risico kent in het licht van de in bijlagen II en III vermelde risicofactoren, dan kunnen meldingsplichtige entiteiten vereenvoudigde zorgvuldigheidsmaatregelen toepassen:

- a) verifiëren van de identiteit *ná* aangaan zakelijke relatie (max. 60 dagen);
- b) minder vaak actualiseren cliëntidentificatie;
- c) minder informatie verzamelen m.b.t. doel en aard van de zakelijke relatie of transactie;
- d) minder vaak controleren van klanttransacties
- e) toepassen andere vereenvoudigde maatregelen die AMLA o.g.v. RTS 28(1) vaststelt.

Verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen

Artikel 34: Wanneer sprake is van een hoger risico, dan passen meldingsplichtige entiteiten verscherpte zorgvuldigheidsmaatregelen toe om de risico's te beheren en beperken. Deze maatregelen kunnen, in verhouding tot vastgestelde risico's, omvatten:

- a) verkrijgen van aanvullende informatie over cliënten en UBO's;
- b) verkrijgen van aanvullende informatie over de beoogde aard van de zakelijke relatie;
- c) verkrijgen van aanvullende informatie over de bron van de geldmiddelen en de bron van het vermogen van cliënten en UBO's;
- d) verkrijgen van informatie over de redenen voor transacties en over de consistentie ervan met de zakelijke relatie;
- e) verkrijgen van goedkeuring van het hoger leidinggevend personeel voor het aangaan of voortzetten van de zakelijke relatie;
- f) verscherpt monitoren van de zakelijke relatie door het aantal en de frequentie van de controles te verhogen en door transactiepatronen te selecteren die nader onderzocht moeten worden;
- g) vereisen dat de eerste betaling wordt verricht via een rekening op naam van de cliënt bij een kredietinstelling waarvoor cliëntenonderzoeksnormen gelden die niet minder streng zijn dan de normen in deze verordening.

7. Meldingsplicht

Artikel 69 lid 1: Een meldingsplichtige entiteit doet een melding aan de FIE:

a) indien zij “weet, vermoedt of redelijkerwijs kan vermoeden dat geldmiddelen of activiteiten, ongeacht het bedrag, opbrengsten van criminele activiteiten zijn of verband houden met terrorismefinanciering of criminele activiteiten”.

Lid 2: een dergelijk vermoeden moet gebaseerd zijn op bepaalde feiten en omstandigheden, zoals de kenmerken van de cliënt, de omvang en aard van de transactie of activiteit, of de methoden en patronen daarvan. Hiervoor beoordelen de meldingsplichtige entiteiten transacties of activiteiten die hun cliënten uitvoeren, op basis van alle relevante feiten en informatie waarvan zij kennis hebben of waarover zij beschikken.

Artikel 69 lid 1 onder b) bepaalt dat de meldplicht alle ‘verdachte transacties’ omvat, waaronder pogingen daartoe en vermoedens die voortvloeien uit het onvermogen om cliëntenonderzoek te verrichten.

De term ‘verdachte transacties’ wordt in de AMLR gehanteerd als verzamelbegrip voor de vermoedens die op grond van de antiwitwasverordening moeten worden gemeld en staat volledig los van het verdenkingsbegrip in het kader van de opsporing en vervolging van strafbare feiten en de strafvordering.

Indicatoren voor verdachte activiteiten of gedragingen worden door AMLA uitgewerkt in ‘GL’ 69(5). Die richtsnoeren worden regelmatig bijgewerkt.

8. Onthouding van uitvoeren transacties

Artikel 71: Meldingsplichtige entiteiten mogen transacties die naar hun weten of vermoeden verband houden met de opbrengsten van criminele activiteiten of met terrorismefinanciering, niet uitvoeren totdat zij een melding hebben gedaan en eventuele instructies van de FIE hebben opgevolgd.

Het uitvoeren van de transactie mag voorts pas nadat zij de risico’s daarvan hebben beoordeeld, indien zij binnen drie werkdagen na indiening van de melding geen andersluidende instructies van de FIE hebben ontvangen.

9. Europese toezichthouder (AMLAR)

De AMLAR voorziet in de oprichting van de Europese toezichthouder AMLA en regelt de taken en bevoegdheden daarvan. Belangrijke taken en bevoegdheden zijn:

- AMLA krijgt direct toezicht op 40 geselecteerde meldingsplichtige entiteiten (financiering AMLA; elke drie jaar hernieuwde selectie).
- AMLA krijgt indirect toezicht op niet-geselecteerde meldingsplichtige entiteiten. Daartoe verricht zij periodieke collegiale toetsingen van niet-financiële toezichthouders.
- AMLA vaardigt technische reguleringsnormen, richtlijnen en aanbevelingen uit.
- AMLA stelt een centrale AML/CFT databank op. Deze bevat o.m. een lijst van alle toezichthoudende autoriteiten; statistische info over categorieën en aantal meldingsplichtige entiteiten en hun risicoprofielen; opgelegde maatregelen door toezichthouders. Toezichthouders kunnen op verzoek toegang krijgen tot de database op een ‘need-to-know’ basis.

10. Zesde anti-witwasrichtlijn (AMLD6) / lwt

Met de Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (lwt) wordt de zesde-antiwitwasrichtlijn (AMLD6) geïmplementeerd in nationaal recht. Hierin worden o.a. geregeld:

- Toezicht- en handhavingsbevoegdheden;
- Samenwerking tussen toezichthouders en de FIE, inclusief gegevensuitwisseling;
- Registratieplicht voor meldingsplichtige entiteiten (die niet reeds geregistreerd zijn, zoals notarissen o.g.v. de Wna) in een bij AMvB aan te wijzen register. Dit wordt beschikbaar gesteld aan toezichthouders, die inzicht dienen te verkrijgen in de toezichtpopulatie.